

IV Małopolskie Dyktando Niepodległościowe

„Po polsku o historii”

dla uczniów kl. IV-VI szkół podstawowych, gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych
województwa małopolskiego w roku szkolnym 2016/2017

ETAP SZKOLNY

4 października 2016 roku

Instrukcja dla osoby czytającej dyktando

Szanowni Państwo!

1. Tekst należy przeczytać trzykrotnie:
 - a) pierwszy raz – w całości
 - b) drugi raz wolniej, dyktując po jednym zdaniu
 - zdania wielokrotnie złożone należy podzielić na mniejsze, logiczne części, zgodnie z interpunkcją
 - znaki interpunkcyjne mogą być sygnalizowane jedynie przez intonację, a nie nazywane
 - bardziej rozbudowane zdania można przeczytać ponownie
 - c) trzeci raz – znów w całości.
2. Łączny czas dyktanda (kodowanie, pisanie dyktanda i oddanie pracy) nie może przekroczyć 45 min.
3. Udział w Konkursie ma być dla uczniów przede wszystkim okazją do rozwijania zainteresowań humanistycznych i dociekliwości poznawczej: językowej i historycznej, dlatego zadbajmy o spokój i tonujmy rywalizację.

Dziękujemy!

Tekst dyktanda dla uczniów szkół PODSTAWOWYCH

W przestworzach i na morzu

W 1940 roku jedynym krajem stawiającym opór Trzeciej Rzeszy była Wielka Brytania. Aby ją pokonać, Niemcy musieli najpierw zniszczyć brytyjskie lotnictwo oraz marynarkę wojenną.

Na kartach historii chlubnie zapisał się udział polskich lotników w bitwie o Anglię. Myśliwski Dywizjon 303 imienia Tadeusza Kościuszki wzbudził podziw Brytyjczyków, którzy początkowo niezbyt ufali umiejętnościom Polaków. W decydującej bitwie powietrznej 15 września 1940 roku bohaterscy kościuszkowcy zestrzelili trzykrotnie więcej niemieckich samolotów niż inne dywizjony alianckie. Nazwiska Witolda Urbanowicza czy Jana Zumbacha pojawiły się w angielskich gazetach, przynosząc chwałę Polsce. Zwycięska bitwa powietrzna o Anglię udaremniła plan Hitlera.

A jak było na morzu?

Spośród wielu niszczycielskich okrętów, które dokonały czynów nieprzeciętnych, należałoby szczególnie wyróżnić najnowocześniejszy wówczas polski okręt podwodny ORP „Orzeł”. W połowie września 1939 roku wypłynął do Tallina, portu w Estonii. Pod naciskiem Niemców Estończycy przystąpili do rozbijania okrętu, zabrano też mapy i dziennik nawigacyjny. Mimo to załoga zdecydowała o ryzykownej ucieczce do Wielkiej Brytanii. U jej wybrzeży „Orzeł” ochraniał statki handlowe. W kwietniu 1940 roku brawurowo zatopił niemiecki transportowiec „Rio de Janeiro”, czym przyczynił się do zdemaskowania przygotowywanej przez Hitlera inwazji na Norwegię. 23 maja wypłynął na kolejny patrol na Morze Północne. W niewyjaśnionych okolicznościach zaginął. Do dziś nie odnaleziono wraku.

Triumf polskich lotników i marynarzy nad nazistami stał się tematem wielu dzieł literackich i filmowych.

ZASADY OCENIANIA I PUNKTOWANIA DYKTANDA

Za podstawę reguł i zasad ortograficznych obrano **Wielki słownik ortograficzny języka polskiego PWN z zasadami pisowni i interpunkcji** pod red. Edwarda Polańskiego, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2010.

Zasady punktacji:

1. Maksymalnie można zdobyć **100 pkt.** (za pracę bezbłędną ortograficznie oraz interpunkcyjnie).
2. Za każdy błąd wynikający z **naruszenia pierwszorzędnych** zasad ortograficznych **odejmujemy 2 pkt.** Są to:
 - błędy w zakresie pisowni wyrazów z **ó-u, rz-ż** (w tym wyjątki od pisowni **rz** po spółgłoskach), **ch-h**
 - błędy w zakresie pisowni **nie** z różnymi częściami mowy
 - błędy w pisowni zakończeń **-ji, -ii, -i**
 - błędy w pisowni wyrazów wielką i małą literą (z wyjątkiem pisowni przymiotników dzierżawczych)
 - błędy w zakresie pisowni cząstki **-by** z osobowymi formami czasownika
 - błędy w zapisie przedrostków **roz-, bez-, wez-, wes-, wz-, ws-**
 - błędy w pisowni nosówek (**ą, ę**) oraz połączeń **om, on, em, en.**
3. Za każdy błąd wynikający z **naruszenia zasad drugorzędnych** oraz za inne błędy **odejmujemy 1 pkt.** Są to np.
 - błąd w pisowni wyrażen przyimkowych
 - błąd w pisowni zakończeń **-ski, -cki, -dzki, -stwo, -wstwo**
 - błędna pisownia przedrostków **z-, s-, ś-**
 - błędna pisownia **-by** z pozostałymi częściami mowy
 - błąd w przenoszeniu wyrazu oraz błąd w pisowni wyrazów złożonych
 - brak całego wyrazu
 - mylenie głosek dźwięcznych z bezdźwięcznymi
 - brak znaków diakrytycznych (np. kreseczki nad literą oznaczającą miękką głoskę, kropki nad literą **ż**, oznaczenia nosowości w literach **ą** i **ę**).
4. Za **błąd interpunkcyjny** (brak odpowiedniego znaku interpunkcyjnego lub jego błędne użycie) **odejmujemy 0,5 pkt.**

UWAGA!

1. Prace napisane drukowanymi literami nie podlegają ocenie.
2. Zaświadczenia o dysleksji, dysgrafii i dysortografii nie będą uwzględniane.
3. W przypadku nieczytelnego zapisu rozstrzygnięcie zapada na niekorzyść ucznia.
4. Za powtórzenie błędu w takim samym wyrazie nie odejmuje się punktów.
5. Nie odejmuje się punktów za brak akapitu.
6. Dopuszcza się zapisywanie liczb zarówno cyframi, jak i słownie.
7. Za poprawny uznaje się zapis tytułu dyktanda w cudzysłowie lub bez cudzysłowu; jedyna poprawna pisownia tytułu dyktanda – bez kropki na końcu.
8. W zapisie imion za poprawne przyjmujemy tylko ich pełne brzmienie (niedopuszczalne skróty).
9. Błędny zapis w zakresie dużej litery w **nazwie własnej wielowyrazowej** – odejmujemy **tylko 2 pkt.**
10. Brak litery w wyrazie, zmiana kolejności liter, dodanie litery, brak lub dodanie spójnika – odejmujemy **0,5 pkt.**

ZAŁĄCZNIK do zasad oceniania i punktowania (etap szkolny)

W trosce o wysokie standardy naszej wspólnej pracy, Autorzy Dyktanda przygotowali uszczegółowienia punktacji. We wszystkich przypadkach powołujemy się na ustalenia zawarte w **Wielkim słowniku ortograficznym języka polskiego PWN z zasadami pisowni i interpunkcji** pod red. E. Polańskiego, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2010 – w skrócie WSOJP.

Tekst dyktanda dla uczniów szkół podstawowych

1. Dopuszczalne użycie skrótu: „r.” = „rok”.
2. Pierwszy akapit, pierwsze zdanie: w określeniu „*Trzeciej Rzeszy*” dopuszczalny zapis liczebnika cyfrą rzymską, niedopuszczalny cyfrą arabską.
3. Drugi akapit, drugie zdanie: w nazwie „*Myśliwski Dywizjon 303 imienia Tadeusza Kościuszki*” dopuszczalny zapis cyfry 303 tylko cyfrą arabską lub słownie. Dopuszczalne użycie skrótu „im.” („imienia”).
4. Drugi akapit, drugie zdanie: akceptujemy zapis daty z zachowaniem poprawnej interpunkcji (poniższe przykłady)
 - 15 września 1940 roku/ 1940r.
 - 15.09.1940 r./15.09.40r.
 - 15 IX 1940 r.
 - piętnastego września tysiąc dziewięćset czterdziestego roku.
5. Czwarty akapit: zapis skrótowca „*ORP*” tylko wielkimi literami.
6. Czwarty akapit: zapis nazw okrętów tylko w cudzysłowie – „*Orzeł*”, „*Rio de Janeiro*”.

*Organizatorzy Dyktanda serdecznie dziękują za współpracę!
Wspólnie uczymy (się) „historii po polsku”!*